

KIJKEN, VOELEN

Eric Koreman in De Nieuwe Juridische Boekhandel

Toen Jongbloed de deuren sloot in 2014 leek het definitief afgelopen te zijn met de juridische boekhandel. Maar vier oude rotten in het boekenvak startten vorig jaar De Nieuwe Juridische Boekhandel, onderdeel van de door hen opgerichte algemene boekhandel Douwes. Nu, exact een jaar later, blijkt dit in een behoefte te voorzien.

DOOR HENRIETTE VAN WERMESKERKEN

EN BLADEREN

Friend, you stand on sacred ground. This is a bookshop. Deze regels, vrij naar een gedicht van Beatrice L. Warde, staan boven de ingang van het pand op de hoek van de Haagse Prinsessegracht en Herengracht. Sinds 1897 is in dit pand een boekhandel gevestigd. Nu is dat boekhandel Douwes. In februari 2016 werd deze uitgebreid met een juridische boekhandel op de eerste verdieping: De Nieuwe Juridische Boekhandel, DNJB. “Iedereen verklaarde ons voor gek”, vertelt Peter van Anandel, directeur en mede-eigenaar van Douwes. “Alles is toch zeker online verkrijgbaar? Natuurlijk, wij bieden alles ook online aan. Maar veel mensen willen een boek vasthouden, inkijken, ruiken, voelen. Jongbloed was de enige juridische boekhandel in Nederland. Toen die in 2014 sloot kon je daar nergens meer voor terecht. Daar wilden wij wat aan doen.”

ADVIESFUNCTIE

Eric Koreman, die sinds 1999 tot het einde bij Jongbloed heeft gewerkt, zwaait de scepter bij DNJB. De liefde voor het vak straalt van hem af. “Van de twee hobby’s in mijn leven, boeken en wijn, heb ik mijn beroep weten te maken”, vertelt Koreman. “Ik heb altijd in de boeken of in de wijn gewerkt. Toen ik hoorde dat er plannen waren hier een nieuwe juridische boekhandel te beginnen was ik direct enthousiast. Reinoud Douwes, een van de vier eigenaren, kende ik nog van zijn vorige boekhandel.” Volgens Koreman heeft DNJB een enorme juridische collectie in huis. “Alles wat recent verschijnt, alle Nederlands handboeken, ik denk dat we wel zo’n 2000 titels in huis hebben. En wat we niet hebben kunnen we leveren. Ik heb een leestafel waar 38 tijdschriften ter inzage liggen. Daar wordt veel gebruik van gemaakt. Veel mensen komen hier regelmatig kijken en bladeren. We hebben een belangrijke adviesfunctie. Ik word vaak gebeld door bibliothecarissen, bijvoorbeeld van grote advocatenkantoren. Laatst belde iemand die iets zocht over anterieure overeenkomsten in het omgevingsrecht. Als je dat op internet gaat zoeken, kom je er niet. Zo’n vraag kun je alleen beantwoorden als je boeken bij de hand hebt.” Koreman heeft bij Jongbloed een schat aan ervaring opgedaan. “Ik ken het assortiment, heb een netwerk opgebouwd, was kind aan huis bij de Hoge Raad, de Raad van State, rechtbanken en advocatenkantoren. In de loop van de tijd heb ik verschillende bibliotheken doorgelicht, dus de collectie bekeken en zo nodig vernieuwd.” De Nieuwe Juridische Boekhandel heeft ook zeldzame of

moeilijk te verkrijgen uitgaven in huis. Koreman: “De feestbundel voor Arthur Hartkamp bijvoorbeeld. Dat was een dubbelnummer van de *European Review of Private Law*. Nergens is dat nummer los te krijgen, maar ik heb het. Dankzij mijn uitgebreide netwerk. Ik heb ook proefschriften die in eigen beheer zijn uitgegeven. En een bijzondere Eggens-bundel met speciale bijdragen. Ik beschouw het als een sport om bijzondere uitgaven te hebben.”

HISTORISCHE PLEK

Boekhandel Douwes en DNJB zijn gevestigd op een historische plek. In 1929 nam M.C. Verwijs de boekhandel over die toen al meer dan dertig jaar op de hoek van de Prinsessegracht en de Herengracht in Den Haag zat. Later ging Verwijs naar het Buitenhof en vestigde Van Stockum zich er. Tot 2014, toen Van Stockum naar het Spui verhuisde. Peter van Anandel, voormalig directeur en mede-eigenaar van Van Stockum, had uitgeverij Van Stockum nog in bezit. “Ik dacht: het zou een mooie plek zijn voor de uitgeverij, en ook om weer een boekwinkel te starten. Ik belde Marijke Verwijs, dochter van de vroegere boekhandelaar Verwijs en eigenaar van het pand. Aanvankelijk voelde ze er niet voor om de winkel weer te verhuren, maar daar kwam ze snel op terug. Haar ouders zouden gejuicht hebben bij het idee dat er weer een boekhandel zou komen. Ze kreeg er zelf helemaal zin in. Uiteindelijk hebben wij samen met Reinoud Douwes en mr. Jan Carel Diecken boekhandel Douwes opgericht. Alle vier boekenmensen in hart en nieren, gepakt en gemazeld in het boekenvak.”

De eigenaren hadden de zaak graag Verwijs genoemd. Net als vroeger. Maar Verwijs was overgenomen door Kluwer en later via De Slegte, Selexyz en Polare in andere handen gekomen, inclusief het recht de naam te gebruiken. Toen werd het Douwes.

JONGBLOED

Boekhandelaren kennen elkaar. Boekhandels zijn soms op een wonderlijke manier met elkaar verweven. Peter van Anandel is een goede bekende van Ab Jongbloed, voormalig eigenaar van de gelijknamige juridische boekhandel. “Boekhandel Jongbloed bestaat sinds de jaren twintig van de vorige eeuw. Ab Jongbloed, zelf fiscaal jurist, heeft de zaak uitgebouwd. Vroeger was Belinfante de grootste juridische boekhandel in Den Haag. Jongbloed wilde Belinfante graag hebben. Dat was toen in handen van Van Stockum, waar ik sinds 1985 directeur was. Jongbloed nam Van Stockum over. Later heb ik een derde van de aandelen van hem gekocht,

“OP DE LEESTAFEL
LIGGEN 38
TIJDSCHRIFTEN. ER
WORDT VEEL
GEBUIK VAN
GEMAAKT”

zodat wij samen eigenaar van Van Stockum werden. Sinds de eeuwwisseling hielden we ons bezig met de vraag: hoe om te gaan met internet? We zijn portals gaan bouwen voor advocatenkantoren en databases voor boekhandelaren.

Toen we allebei een dagje ouder werden wilden we langzamerhand gaan afbouwen en zijn we met deze en gene in gesprek gegaan. In 2011 hebben we Van Stockum verkocht aan De Vries in Haarlem. Tot 2013 ben ik er blijven werken. De uitgeverij Van Stockum heb ik gehouden en die heb ik nog steeds. We werken nu vooral in opdracht.”

In september 2013 verkocht Jongbloed de juridische boekhandel aan Swets & Zeitlinger, een grote distributeur van tijdschriften. Een internationaal bedrijf, oorspronkelijk voortgekomen uit een Amsterdamse boekhandel en inmiddels in handen van *private equity*. Van Anel: “Tien maanden na de overname van Jongbloed ging Swets & Zeitlinger failliet. Dat had niets met boekhandel Jongbloed te maken – die draaide goed – maar alles met de gigantische schuldenlast van Swets & Zeitlinger, die al bestond toen ze Jongbloed overnamen. Er is geprobeerd de boekhandel onder de naam Jongbloed voort te zetten, maar alle pogingen zijn mislukt. Uitgeverij Managementboek heeft de naam en nog wat zaken uit de boedel gekocht. Jongbloed is nu dus een online juridische boekhandel. Verschrikkelijk dat zo’n prachtig en gezond bedrijf op deze manier te gronde is gegaan.” Het antiquariaat van boekhandel Jongbloed

“WE HEBBEN DE
STENEN WINKEL
OMDAT WE HET LEUK
VINDEN, MAAR ZIJN
OOK GEWOON EEN
GEZOND BEDRIJF”

heeft Ab Jongbloed niet mee verkocht. Hij gaf het in beheer aan Eric Koreman, die dat nu doet onder de naam Juridisch Antiquariaat Léon. Zo is de cirkel rond.

TOEKOMST

Is er nog toekomst voor de juridische boekhandel? “Jazeker”, zegt Van Anel. “Mensen lopen hier graag binnen om boeken in te kijken. Voor DNJB hebben wij online nu drie keer zoveel omzet als uit de stenen winkel, maar ook daar zien we een goede omzetonwikkeling. Wij doen dit omdat we het leuk vinden, maar we zijn ook gewoon een gezond bedrijf. We zitten op een uitstekende plek, tussen de ministeries, dicht bij gerechten en advocatenkantoren. Juristen die voor DNJB komen, kijken vaak ook even beneden rond. Natuurlijk liggen daar titels als *Judas* van Astrid Holleeder en *De liegende rechter* van Hugo Smit. In het algemeen lopen boeken over politiek, geschiedenis en filosofie goed. En literatuur. Zowel bij juristen als bij andere klanten.”

Koreman vult aan: “Sommige juristen willen boeken die digitaal beschikbaar zijn toch ook op papier hebben. De veelgebruikte zoekmachines voor juristen bevatten in verhouding weinig boeken. De grote series, zoals Asser, zijn opgenomen. Ook alle tijdschriften. Maar informatie die in monografieën staat zit er meestal niet in. Er is dus gewoon nog steeds behoefte aan papieren boeken.” ■

JURIDISCHE BOEKEN TIP DRIE

Voortaan zal Eric Koreman ieder nummer drie boeken tippen die voor juristen interessant zijn.

1. Jan Boksem, *Goede raad is duur!*, Wolters Kluwer

Afscheidsrede die het optreden van de strafrechtadvocaat in het huidige tijdsgewricht analyseert en eindigt met het volgende advies aan de wetgever: “Zorg dat gegarandeerd is dat de verdediging juist en volledig geïnformeerd het verhoor ingaat, de ruimte krijgt de cliënt tijdens het verhoor daadwerkelijk bij te staan en een adequate vergoeding ontvangt.”

2. Lukas van den Berge, *Bestuursrecht tussen autonomie en verhouding; naar een rationeel bestuursrecht*, Boom juridisch

Proefschrift dat de grondslagen van het Nederlandse bestuursrecht vanuit rechtstheoretisch en ideeënhistorisch perspectief onderzoekt, actuele discussies over bijvoorbeeld het besluitbegrip, het relativiteitsvereiste en het evenredigheidsbeginsel niet schuwt en ten slotte beoogt mede vorm te geven aan een nieuw model van ‘rechtsstatelijk bestuursrecht’.

3. W.H. van Boom, *Hoofdelijke verbintenissen*, Boom juridisch

Sinds het proefschrift van P.H. Loeff uit 1891 was er tot de promotie van de auteur in 1999 geen monografie over hoofdelijkheid in het verbintenissenrecht verschenen. Gelukkig hebben we niet opnieuw 100 jaar hoeven wachten: Van Booms dissertatie is herzien en geheel up-to-date gebracht in de Boom Masterreeks.